

T-22/02. és T-23/02. sz. egyesített ügyek

Sumitomo Chemical Co. Ltd et Sumika Fine Chemicals Co. Ltd kontra az Európai Közösségek Bizottsága

„Verseny – A vitamintermékek ágazatában kötött megállapodások – Megszűnt jogsértéseket megállapító és bírságot nem kiszabó bizottsági határozat – 2988/74/EGK rendelet – A Bizottság bírságkiszabási, illetve szankcióalkalmazási jogának elévülése – A jogbiztonság elve – Az ártatlanság védelme – A jogsértés megállapításához fűződő jogos érdek”

Az Elsőfokú Bíróság ítélete (negyedik kibővített tanács), 2005. október 6. . . II - 4073

Az ítélet összefoglalása

- 1. Verseny – Közigazgatási eljárás – A Bizottság hatásköre – Megszűnt jogsértés megállapítása – Feltétel – Jogos érdek
(17. tanácsi rendelet)*

2. *Közösségi jog – Értelmezés – Többnyelvű szövegek – Egységes értelmezés – A különböző nyelvi változatok közötti eltérések – A kérdéses szabályozás általános rendszerének és céljának alapulvétele*

3. *Verseny – Közigazgatási eljárás – Elévülés az eljárásjogban – A „szankciónak” a 2988/74 rendelet értelmében vett fogalma – Pénzügyi szankciók – Bemfoglaltság – Jogsértést megállapító határozat – Kizártság
(2988/7 tanácsi rendelet, 1. cikk, (1) bekezdés)*

4. *Verseny – Közigazgatási eljárás – A Bizottság hatásköre – A jogsértés megállapításával kapcsolatos jogkörnek a jogsértés abbahagyására kötelezési és a bírságszabási jogkörhöz viszonyított önállósága – A bírságszabási jogkör elévülésének hatása a jogsértés megállapítási jogkörre – Hiány
(17. és 2988/74 tanácsi rendelet, 1. cikk, (1) bekezdés)*

5. *Közösségi jog – Általános jogelvek – Jobbiztonság – A Bizottság jogköre gyakorlására vonatkozó elévülési szabály hiánya – A jobbiztonság elvének a közösségi jogalkotó általi megsértése – Hiány*

6. *Megsemmisítés iránti kereset – A Bizottság jogköre gyakorlására vonatkozó elévülési szabály hiányáról szóló bizottsági határozat – A jobbiztonság követelményeinek tiszteletben tartása – Bíróági felülvizsgálat – Korlátok
(EK 230. cikk)*

7. *Közösségi jog – Általános jogelvek – Elismerés – Valamennyi tagállam jogrendjében meglévő szabály – Elismeréshez nem elégséges jelleg*

8. *Közösségi jog – Értelmezés – Elvek – Önálló értelmezés – Korlátok – Egyes esetekben a tagállamok jogára való utalás*

9. *Közösségi jog – Elvek – Alapvető jogok – Az ártatlanság védelme – Versenyfelügyeleti eljárás – Alkalmazhatóság – Jogsértés azon elkövetője felelősségének szabályszerű eljárás végén történő megállapítása, akivel szemben elévülés miatt nem lehet bírságot kiszabni – Megsértés – Hiány*
(EU 6. cikk)
10. *Verseny – Közigazgatási eljárás – A Bizottság hatásköre – Jogsértés megszűnésének megállapítása – Gyakorlási módok – A jogos érdeknek az eset összes körülményeire tekintettel történő bizonyítása*
(17. tanácsi rendelet)

1. A 17. rendelet feljogosította a Bizottságot arra, hogy kötelezze a vállalkozásokat a megállapított jogsértés abbahagyására, valamint hogy bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabjon ki versenyszabályok megsértése esetén. Az ilyen határozatok meghozatalának joga szükségképpen magában foglalja a jogsértés megállapításának jogát.

vállalkozás által már abbahagyott jogsértést állapít meg, feltéve hogy az intézménynek ehhez jogos érdeke fűződik.

(vö. 36–37., 130. pont)

A jogsértés bizottsági határozat meghozatala előtti abbahagyása önmagában nem képez akadályt a Bizottság azon hatáskörének gyakorlása előtt, hogy megállapítsa és szankcionálja a versenyjogi szabályok megsértését. E tekintetben egyrészt a Bizottság szankciókiszabási hatáskörét egyáltalán nem érinti az a tény, hogy a jogsértést megvalósító magatartás és káros hatásai már megszűntek, másrészt pedig hogy a Bizottság hozhat olyan határozatot, amelyben a

2. A közösségi jogi rendelkezés szó szerinti értelmezése során figyelembe kell venni azt, hogy a közösségi jogszabályokat több nyelven szövegezték meg, és hogy a különböző nyelvi változatok egyaránt hitelesek, így egy ilyen rendelkezés értelmezése maga után vonja a különböző nyelvi változatok összehasonlítását.

Ha a közösségi rendeletek egységes értelmezésének szükségessége miatt egy

meghatározott szöveg nem vizsgálható elszigetelten, hanem kétség esetén az egyéb nyelvi változatainak fényében kell értelmezni és alkalmazni, e változatok közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést annak a szabályozásnak a célja és általános rendszere alapján kell értelmezni, amelynek része.

szállítási és versenyjogi rendelkezéseinek megsértése miatti vagyoni szankció alkalmazására vonatkozó bizottsági jogkört függetlenül attól, hogy e szankciókat milyen névvel jelölik meg az őket létrehozó jogszabályok.

Általánosabban pedig egy közösségi jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak e rendelkezés szavaira kell figyelemmel lenni, hanem kontextusára, annak a rendeletnek a céljaira, amelynek részét képezi, valamint a közösségi jog rendelkezéseinek egészére is.

A jogsértést megállapító határozatok a 2988/74 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének értelmében nem minősülnek szankciónak, és ezért nem vonatkozik rájuk az e rendelkezésben előírt elévülés.

(vö. 60–61. pont)

(vö. 42., 46–47. pont)

3. Az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló 2988/74 rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő „szankció” kifejezés mindössze arra irányul, hogy ugyanazon elévülési szabályok alá vonja az Európai Közösségek

4. Noha a 17. rendelet által létrehozott rendszerből a Bizottságnak a jogsértés megállapítására irányuló jogköre csak bennefoglalt módon vezethető le, azaz annyiban, amennyiben a jogsértés abbahagyására kötelezés és a bírságkiszabás kifejezett jogából következik, ez a bennefoglalt jogkör ettől még nem ezen kifejezett jogkörök intézmény általi gyakorlásának függvénye. Nem tagadható

tehát az ilyen jogkör önállósága, amint hogy az sem, hogy e jogkör gyakorlásának az a feltétele, hogy az intézménynek ahhoz jogos érdeke fűződjék.

Ebből következőleg az, hogy a Bizottságnak nincs joga az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló 2988/74 rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési határidő eltelte miatt már bírság kiszabására a jogsértés elkövetőivel szemben, önmagában nem akadályozza meg egy olyan határozat elfogadását, amely megállapítja, hogy ezt a múltbéli jogsértést elkövették.

(vö. 63., 131. pont)

5. Az elévülési időt annak érdekében, hogy betöltse a jogbiztonság biztosítására irányuló funkcióját, előre meg kell határozni, illetve tartama és alkalmazási feltételei megállapítása a közösségi jogalkotó hatáskörébe tartozik.

(vö. 81–83. pont)

Az elévülés ugyanis azáltal, hogy megakadályozza, hogy az idő előrehaladtával megszilárdult helyzetek bármédig megkérdőjelezhetőek legyenek, elősegíti a

jogbiztonságot, de egyben lehetővé teheti olyan helyzetek megszilárdulását is, amelyek – legalábbis eredetileg – jogellenesek voltak. Az tehát, hogy mikor kell alkalmazni, a jogbiztonság és a jogszerűség követelményeinek az adott korban a társadalmat meghatározó történelmi és szociális körülmények alapján történő mérlegelésétől függ. Ebből következőleg kizárólag a jogalkotó döntésének van alávetve.

A közösségi jogalkotó tehát nem bújhat ki a közösségi bíróság felülvizsgálata alól az alapján, hogy milyen döntést hoz az elévülési szabályok bevezetése, illetve az elévülési idők meghatározása során. Az, ha nincs előírva a közösségi jog megsértésének megállapítását lehetővé tévő bizottsági jogkör elévülési ideje, önmagában tehát nem jogsértő a jogbiztonság elve betartása tekintetében.

6. E tekintetben meg kell állapítani, hogy nem a közösségi bíróság feladata egy jogsértő magatartással összefüggésben az

elévülés tartamát, hatályát, illetve alkalmazási feltételeit akár általános jelleggel, akár az előtte fekvő konkrét ügy tekintetében megállapítani. Viszont az elévülés jogszabályi előírásának hiánya nem zárja ki, hogy a Bizottság eljárását a konkrét esetekben a jogbiztonság elvére tekintettel kelljen felülvizsgálni. Ugyanis az elévülési időt megállapító jogszabály hiányában a jogbiztonság alapvető követelményének mondana ellent, ha a Bizottság bármeddig késlekedhetne jogkörének gyakorlásával.

mást a jogsértő cselekményekről, valamint a közigazgatási eljárás időtartamának ésszerűségét.

(vö. 87–89. pont)

7. Az a tény, hogy minden tagállam jogrendszerében megvan ugyanaz a jogszabály, még nem elégséges ahhoz, hogy a közösségi jog ezt alapelvnek ismerje el.

Ebből következőleg a közösségi bíróságnak a Bizottság által indított vizsgálat elkészítésére vonatkozó panasz vizsgálata során nemcsak azt kell megállapítania, hogy nem létezik elévülési idő, hanem azt is vizsgálnia kell, hogy a Bizottság nem járt-e el túlzott késedelemmel.

(vö. 97., 99. pont)

Azonban a Bizottság által indított vizsgálat túlzottan késedelmes voltát nem kizárólag az eljárás tárgyát képező tények és az eljárás megindítása között eltelt időre tekintettel kellene megítélni. Ellenkezőleg, az intézménynek felróható késedelem vagy más gondatlanság hiányában nem minősíthető túlzottan késedelmesnek a bizottsági eljárás, és figyelembe kell venni többek között azt, hogy az intézmény mikor szerzett tudó-

8. A közösségi jog azon rendelkezéseinek kifejezéseit, amelyek jelentésük és hatályuk meghatározása érdekében nem utalnak kifejezetten a tagállamok jogára, általában önállóan, a rendelkezés szövegösszefüggésére és a szóban forgó szabályozás céljára figyelemmel kell értelmezni.

Kifejezett utalás hiányában a közösségi jog alkalmazása adott esetben különösen

akkor foglalhat magában a tagállami jogra való utalást, amikor a közösségi bíróság a közösségi jogban, illetve a közösségi jog általános elveiben nem talál olyan elemet, amely alapján önálló értelmezés útján megállapíthatná a közösségi jog tartalmát és hatályát.

tett bármilyen olyan formális megállapítás vagy bármilyen olyan utalás, amely egy adott jogsértéssel gyanúsított személy felelősségére vonatkozik, ha ez a személy nem élhetett a szokásos módon lefolytatott és az ellenérvek megalapozottságáról hozott határozathoz vezető eljárás keretében a védelemhez való jog gyakorlása érdekében általában biztosított összes garanciával.

(vö. 100–101. pont)

9. Az ártatlanság védelme, amint az többek között az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkének (2) bekezdéséből következik, azon alapvető jogok egyike, amelyek az EU 6. cikk (2) bekezdése szerint a közösségi jogban védelmet élveznek.

Az ártatlanság védelme nem akadályozza meg ezzel szemben azt, hogy egy adott jogsértéssel gyanúsított személy felelősségét egy olyan, teljes mértékben az előírások szerint lefolytatott eljárás végén állapítsák meg, amelyben a védelemhez való jog teljes mértékben gyakorolható volt, még akkor sem, ha a jogsértés elkövetőjére már nem szabható ki szankció az illetékes hatóság szankció kiszabására irányuló jogának elévülése miatt.

Az ártatlanság védelme a vállalkozásokra irányadó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos és esetleg bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásával végződő eljárásokban is alkalmazandó.

(vö. 104–107. pont)

Az ártatlanság védelme azt jelenti, hogy minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították. Ellentétes vele tehát egy eljárást befejező határozatban

10. Ami a Bizottság hatásköre végrehajtási szabályait illeti a tekintetben, hogy határozattal megállapítsa a versenyszabályok megsértését, a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot az ilyen határozat megsemmisítése indoklásánál, amennyiben e határozat elfogadásakor nem keresi azt, hogy egy ilyen megállapítás-

hoz fűződik-e jogos érdeke. E tekintetben a Bizottság nem szorítkozhat olyan hipotézisek felsorolására általánosságban, mint a vállalkozások példamutató magatartása ösztönzésének szükségessége, a visszaeséstől való visszatartáshoz fűződő érdek tekintettel a szóban forgó jogsértések különösen súlyos voltára, valamint az ahhoz fűződő érdek, hogy lehetővé tegyék a perindítást a sérelmet szenvedett harmadik személyek számára

a nemzeti polgári bíróságok előtt. A Bizottságnak kell bizonyítania, hogy az eset összes körülményeire tekintettel e hipotézisek valóságosak, és így jogos érdeke igazolja ilyen jogsértést megállapító határozat elfogadását.

(vö. 132., 136–138. pont)